

Összeállította: PALOTÁS Klára

Események, rendezvények**Beszámoló a****„6th Workshop on the Neogene of
Central and South-Eastern Europe”
nemzetközi konferenciáról**

2015. május 31. és június 3. között az orfűi Rácz-tanya adott otthont a „6th Workshop on the Neogene of Central and South-Eastern Europe” című nemzetközi konferenciának. Ez a rendezvénysorozat hamisítatlan „alulról jövő” kezdeményezésként indult 10 évvel ezelőtt. Az első konferencia szervezői szerettek volna rendszeres szakmai fórumot teremteni a Paratethys-kutatók számára, és sikerrel is jártak: Újvidék (2005), Kapfenstein (2007), Kolozsvár (2009), Besztercebánya (2011) és Várna (2013) után idén Magyarországon rendezték meg a találkozót. Amint az a felsorolt helyszínekből is kiolvasható, a rendezvényeken általában a Középső-Paratethys kutatása állt a fókuszban.

A kezdeményezést közben felkarolta az IUGS RCMNS (International Union of Geological Sciences, Regional Committee on Mediterranean Neogene Stratigraphy), így a workshop „RCMNS interim colloquiumként”, azaz a négyévente megrendezett RCMNS kongresszusok közötti rendezvényként került be a nemzetközi programnaprta.

A konferencia megszervezését a Magyarhoni Földtani Társulat vállalta magára, egy 12 tagú szervezőbizottság életre hívásával. Az előzetes várakozásokat felülmúlva végül 77 regisztrált résztvevőt fogadtunk Orfűn. A konferenciára kiadott 124 oldalas kötet, amely a programot, az előadás- és poszter kivonatokat, és a kirándulásvezetőt tartalmazza, ISBN-számmal ellátva jelent meg. Szerkesztői BARTHA István Róbert, KRIVÁN Ágnes, MAGYAR Imre és SEBE Krisztina voltak.

A háromnapos workshop két nap előadóületekből és egy nap terepbejárásból állt. A program HÁMOR Tamás, a Magyarhoni Földtani Társulat társelnökének megnyitóját követően meghívott előadásokkal indult. HORVÁTH Ferenc, NAGYMAROSY András és HARANGI Szabolcs a Pannon-medence tektonikai, üledékképződési és vulkáni folyamatait mutatták be, SEBE Krisztina pedig a konferencia szűkebb környékének, a Mecseknek a neogén rétegtanáról tartott ismertetőt.

A Paratethys területén folyó rétegtani kutatásban talán a legfontosabb új fejlemény a geokronológiai adatok látványos szaporodása. A második szekció előadói a mágnesrétegtani, Sr-izotóp rétegtani, és radiometrikus kormeghatározási vizsgálataik legfrissebb, nagyrészt még publikálatlan eredményeit mutatták be. Ezek az adatok részben pontosítják a korábbi rétegtani elképzeléseket, pl. a regionális emelet határainak vagy a rétegtani korreláció szempontjából fontos vulkáni képződményeknek a korát, másrészt rámutatnak a korábbi rétegtani korrelációk és az azokra alapozott regionális emelet-definíciók ellentmondásaira, hiányosságaira.

A bádeni és szarmata emelettel foglalkozó szekcióból újdonságuknál fogva kiemelkedtek SELMECZI Ildikó és SZUROMINÉ KORECZ Andrea, illetve BÁLDI Katalin és szerzőtársainak előadásai, melyekben a Pannon-medence (középső) bádeni és szarmata

evaporit előfordulásait ismertették. A nagyrészt még publikálatlan adatokból kiderült, hogy a korábbi elképzelésekkel szemben a „bádeni sókrízis” a Pannon-medencét is érintette, és egyes medencékben ugyancsak nagy vastagságú evaporitos összlet őrződött meg.

Külön szekció foglalkozott a Pannon-tó szedimentológiájával és rétegtanával. Meghívott előadóként SZTANÓ Orsolya adott átfogó képet a pannóniai üledékképződési rendszerekről. Rendkívül nagy figyelem kísérte Michal ŠUJAN előadását, amelyben egy eddig kevésbé ismert radiometrikus korhatározási módszer (autigén $^{10}\text{Be}/^9\text{Be}$) alkalmazásának ígéretes eredményeit mutatta be a Kisalföld pannóniai korú agyagjain.

Külön szekciót kaptak a térség kisebb medencéinek vagy rész-medencéinek tektonikai és szedimentológiai fejlődését bemutató tanulmányok, illetve a Paratethys faunájával, flórájával és biodiverzitásával foglalkozó előadások és poszterek.

A konferencia terepi napján hat feltárást tekintettünk meg: pannóniai korú mészmárgát és homokot Pécs-Danitzpusztán, kárpáti-bádeni korú Congeria-lumasellát Lovászhetyényben, bádeni korú abrázios konglomerátumot és mészhomokot Fazekasbodán, szarmata korú sekélyvízi mészkövet a pécsi Havi-hegyen, és ősmaradványokban gazdag bádeni homokot Hetvehelyen. A terepbejárást SEBE Krisztina vezette, és ugyancsak ő szerkesztette a kirándulásvezetőt is.

A konferencia Valentina HAJEK-TADESSE prezentációjával zárult, amelyben a horvát szervezők nevében meghívta a résztvevőket a 2017-ben esedékes következő NCSEE konferenciára, és bemutatta a workshop tervezett szlavóniai helyszínét.

MAGYAR Imre

Beszámoló az V. Összegytemi terepnyakorlatról

Idén ötödik alkalommal táboroztak együtt a fiatal földtudományi hallgatók és ifjú oktatók. Augusztus 24–28-ig egy felejthetetlen hetet töltött el a több mint 30 résztvevő a Gyöngyösorszi telephelyű Biocentrum Kft. Oktatási Bázisán. A hét egyetemet (ANU, BBTE, DE, ELTE, ME, PTE, SZTE) összefogó terepnyakorlat résztvevői már nagy izgalommal, sokak barátiként, érkeztek meg vasárnap az Eötvös Collegiumba, ahol egy ismerkedési est várta a résztvevőket.

A 2011-ben létrejött program célja, hogy kiemelkedő hazai földtani szaktekintélyek együttműködése révén a hazai földtudományi képzésben résztvevő egyetemi hallgatók részére évente változó helyszínnel közös nyári földtani terepnyakorlatot szervezzünk. A program során a biztos elméleti háttérrel bíró hallgatókat komplex gondolkodásra és gyakorlati feladatok megoldására ösztönözzük a terepen, mellyel egyrészt látásmódjuk és problémamegoldó készségük fejlődik, másrészt a szakmában nélkülözhetetlen terepi tapasztalatokra tesznek szert. A programmal célunk továbbá a hallgatók kapcsolati rendszerének bővítése is, valamint egy olyan szakmai műhely létrehozása, amely szervesen kötődik a Magyarhoni Földtani Társulathoz, a földtannal foglalkozó szakemberek szakmai közösségéhez.

Az 5. Összegytemi terepnyakorlat augusztus 24-én, hétfőn reggel az ELTE TTK Lágymányosi kampusza elől indult neki az öt

napos programnak. Első napon Salgótarján környékének kultúr-
történeti emlékhelyeit néztük meg. A Bányászmuzeumban
SZILVESZTER Tibor elmesélte nekünk a nógrádi szénkitermelés
történetét és megnézhattuk, hogyan bányászták a föld alatt a
kőszén a József lejtős aknában. Ezután az Európa Diplomás
ipolytarnóci geológiai tanösvény ősmaradványait csodálhattuk
meg SZARVAS Imre vezetésével és a XXI. század technológiai
vívmányaiával. A végül a lenyugvó napban Somoskő várát, a bazalt-
oszlopokat és a kőtegyet tekintettük meg. A vacsoránk az esték
többségében a gyöngyösi Aranypince Vendéglőben volt, ahol
sosem maradt éhes a megfáradt csapat. A szállást a késő esti órák-
ban foglaltuk el, ahol nagyon jó szívvel fogadták a csapatot, a jól
felszerelt és nyugalmas környezetben fekvő oktatási bázison. A
keddi napon a Nógrád-Gömöri alkáli bazalt vulkanizmus fonto-
sabb képződményeivel ismerkedtünk meg SÁGI Tamás vezeté-
sével. A szlovák Sátorosbánya, Bolgárom, Csomatelke, Ajnácskő
és Sőreg települések geológiai látványai és bányái mindenkit
lenyűgöztek. A csodás sziklaalakzatok, az elválási formák, a maar
üledékek, a környék földtani sajátosságai mindenkit rabul ejtettek.
Az esti órákban felvontuk a terepgyakorlat zászlóját és játékos Geo
kvízzel mulattuk az estét. Szerdán Pásztó és környékének földtani
felépítését fedeztük fel Dr. Hír János vezetésével. A Pásztói Múze-
umban rövid tájékoztató előadást kaptunk majd a tari Fehérvő
bánya felé vettük utunkat. Ezután Sámsonházán az út menti kőfejtő
kialakulását próbáltuk megérteni és a Buda-hegyi ősmaradvá-
nyokkal és őskörnyezetüket ismerkedtünk meg. Ezután a lelkes
vulkanológus palánták és ásványgyűjtők a jobbágyi község hatá-
rán található Nagy-hársas kőfejtőben tombolhatták ki a kalapálási
ösztöneiket. Az ősmaradványok kedvelői nagyokat csodálkoztak a
Kozárd Formáció típusjelvénye mellett újonnan épülő tanösvény
leletgazdagságát látván, hiszen tavaly óta, már nemcsak a puha-
testűek százai, hanem kis gerincesek fogai is várják az erre tévedt
paleontológusokat. A harmadik napot a Bujáki homokbánya és a
Pappenheim-barlang szépségével zártuk. Csütörtökön a Mátra
hegység nyersanyagával ismerkedtünk meg. Elsőként Visontára
látogattunk, ahol PÁNCZÉL János tartott előadást a Mátrai Erőmű-
ről, majd körbevezetett minket a gyár területén és megmutatta az
egy-egy technológiai egységeket. Ezután egy nagyon finom ebédre
invitáltak minket, amit mindenki jó étvágyal fogadott. A kora
délutáni órákban bányabuszok segítségével lejutottunk a visontai
lignitbányába, ahol megérthettük, miből lesz az a villamos áram,
amit az erőműben állítanak elő. Mind a bánya, mind a bányában
dolgozó gépek monumentalitása megragadta a tekintetünket.
Sajnos gyorsan tovább kellett haladnunk, mivel Recsken már
vártak ránk a Metallochemia munkatársai, hogy bemutassák az
egykori rézbányászatot és a mai rekultivációs munkálatokat. A
búcsúestén vendéglátóink egy bográcson gulyással és finom bo-
rokkal vártak bennünket. A hangulat nagyon jó volt, hiszen a több
nap alatt nagyon jól összekovacsolódtunk a csapat. Utolsó napon a
Gyöngyösoroszi térségében zajló környezetgeológiai és geofizikai
munkálatokba csatlakozhattak be a lelkes hallgatók. A MAGYAR
Balázs, CSERNY Tibor, PÖSCH Dániel, Dr. DRASKOVITS Pál és
STICKEL János vezette utolsó nap előadások sokaságát hallgattuk
meg a gyönyörű Ásványok háza termében a környék munkálatairól
és technológiai ismereteiről. Ezek után a résztvevők megtekinthet-
ték a terepgyakorlat öt éves múltjának kisfilmjét. A délutáni órák-
ban három mérést is megtekinthettünk, melyeket a lelkes hallgatók
ki is próbálhattak. A terepgyakorlat végén nehéz volt a búcsú,
hiszen nagyon sok szép napot töltöttünk el együtt. Alig várjuk már,
hogy jövőre az erdélyi barátaink hazájának geológiáját is megis-
merhessük.

A terepgyakorlat nem jöhetett volna létre, ha nincsenek a

következő lelkes támogatóink: Magyarhoni Földtani Társulat,
Biocentrum Kft, MOL, Geomega, Hantken Miksa Alapítvány,
Mátrai Erőmű Rt., salgótarjáni Bányászati kiállítóhely, Pásztói
Múzeum, Ipolytarnóci Ősmaradványok TT., Eötvös Collegium,
Eötvös Loránd Tudományegyetem, Miskolci Egyetem.

Szeretnék köszönetet mondani a tábor szervezőinek is: LANGE
Thomasnak, PALOTÁS Dávidnak és SIMON Istvánnak! Köszönjük
az áldozatos munkájukat!

A terepgyakorlat további beszámolóit, képeket, videókat, a
terepgyakorlat kirándulásvezetőjét és az elhangzott előadásokat
megtalálhatják az MFT Ifjúsági Bizottságának blogján:
mftib.blogspot.hu

SIMON István

Személyi hírek

2015. július 1-től Dr. SZTANÓ Orsolya, az ELTE TTK Általános
és Alkalmazott Földtani Tanszékének docense vette át Dr.
CSÁSZÁR Gézától a főszerkesztői teendőket a Földtani Közlönynél.
Gratulálunk a kinevezéshez és sok sikert kívánunk!

Gyász hírek

Fájdalommal tudatjuk, hogy Dr. ALFÖLDI László 2015. május
5-én, életének 87. évében elhunyt.

Szomorúan tudatjuk, hogy Dr. BÖCKER Tivadar tagtársunk
mértővel viselt hosszú betegség után elhunyt.

Szomorú szívvel tudatjuk, hogy Dr. CSALOGOVITS István geo-
lógus, társulati tagunk, számos geológus óta szerzője életének 80.
évében, 2015. június 25-én elhunyt.

Szomorúan tudatjuk, hogy tagtársunk, Dr. BARABÁS Andor, a
Mecseki Ércbányászati Vállalat nyugalmazott főgeológusa életé-
nek 88. évében elhunyt.

Fájdalommal tudatjuk, hogy Dr. SZENDREI Géza tagtársunk
2015. augusztus 7-én tragikus hirtelenséggel elhunyt.

Emlékük szívünkben és munkáinkban tovább él

Könyvismertetés

